

ЖЕРОМСЬКИЙ Стефан (Żeromski Stefan; 14. 10. 1864, м. Стравчин, нині Свентокшис. воєводства, Польща — 20. 11. 1925, Варшава) — польський письменник. Навч. у Вищій вет. школі (Варшава, 1886–89). Працював бібліотекарем. Захоплювався соціаліст. ідеями. У зб. оповідань «Rozdzobią nas kruki, wrony» (1895), повісті «Syzyfowe prace» (1897) звернув увагу на сусп. конфлікти у польс. селі, сформував романт. тип героя — інтелігента-захисника. Романи «Ludzie bezdomni» (1900) та «Popioły» (3 t., 1904) стали класикою польс. літ-ри. Ж. утвердив худож. стиль, що поєднав ліричну піднесеність із точністю реаліст. деталей і психол. проникливістю. Романи «Dzieje grzechu» (1908), «Uroda życia» (1912), трилогія «Walka z szatanem» (1916–19), худож.-публіцист. твори «Wisła» (1918), «Wiatr od morza» (1922) пройняті утопіч. ідеями, зокрема про відкриття, що усунуть соц. несправедливість, вірою у визначал. роль героїв-одинаків. В остан. своєму романі «Przedwiośnie» (1924) зобразив соц. і політ. проблеми незалеж. повоєн. Польщі, вже позбувшись утопіч. ілюзій. Писав також драми, зокрема «Uciekła mi przerióreczka» (1924) увійшла до репертуару багатьох польс. театрів. Ж. переклав 1882 вірш «Думи

мої, думи мої...» Т. Шевченка (подано у вступі до зб. «Taras Szewczenko. Utwory wybrane», Warszawa, 1955), у щоденнику 1888 залишив проникливу характеристику його поезії (де також записав низку поезій в оригіналі). 1907 на о-ві Капрі зустрічався з М. Горьким і М. Коцюбинським. Листувався з І. Франком, звертався до нього з проханням надіслати відомості про творчі зв'язки А. Міцкевича й Т. Шевченка. Окремі твори Ж. українською мовою переклали І. Калинович, С. Сакидон, М. Лебединець, М. Пригара, П. Погребна, С. Ковганюк, В. Струтинський.

Основні твори

Dzieła: 32 tomy. Warszawa, 1956–57; укр. перекл. — «Табу» і інші оповідання. Л., 1912; Напровесні: (Фрагмент з повісті) // Діло. 1925, 28 листоп.; Подвиги поручника Сніци. Х., 1930; Провесінь. Х., 1930; Бездомні. К., 1954; Провесна. К., 1965; Історія гріха. К., 1970; 1977; Попіл. К., 1982.

Рекомендована література

1. W. Jampolski. Stefan Żeromski – dyhowy wódz pokolenia. Lwów, 1924;
2. S. Adamczewski. Stefan Żeromski: Zarys biograficzny. Lwów, 1937;
3. Вєдіна В. Невідомий лист Стефана Жеромського до Івана Франка // РЛ. 1958. № 2;
4. Її ж. Проблематика ранньої творчості Стефана Жеромського // Міжслов'янські літературні взаємини. К., 1958;
5. Витт В. В. Стефан Жеромський. Москва, 1961;
6. Грибовська О. Російська та українська літератури у щоденниках Стефана Жеромського 1882–1891 рр. // СЛФ. 1966. Вип. 2;
7. Кулик В. П. Стефан Жеромський в Українській РСР: Бібліогр. покажч. Л., 1968;
8. M. Żeromska. Wspomnienia: 3 t. Warszawa, 1993–95.

С. Заброварний

Бібліографічний опис:

Жеромський Стефан / С. Заброварний // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-19081>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).